

## [Undervisningsministeren.]

gennem oprettelse af realafdelinger og 8. og 9. klasser, udnyttes i højere grad, end man kunne forvente. Denne udvikling kan man fra et skolemæssigt synspunkt kun hilse med glæde, selv om den kræver en forøgelse af lærerstaben. I 1959 oprettedes der således ca. 1 600 nye lærerembeder mod ca. 900 i 1958.

Efter den senest foretagne opgørelse stod pr. 1. januar i år ca. 2 850 af folkeskolens lærerembeder ubesatte. Dette tal er så stort, at det må være umiddelbart indlysende, at man her står over for et problem, der — hvis der ikke findes frem til en effektiv løsning — på længere sigt kan betyde en trussel mod noget centralt i hele vort samfund.

Det har af og til været anført, at de kompetente myndigheder — og vel herunder navnlig undervisningsministeriet — har svigtet i denne vigtige sag, idet det hævdes, at man burde have forudset situationen og ved hjælp af effektive modtræk have hindret den i at udvikle sig så ulykkeligt, som tilfældet er blevet.

Jeg vil dog gerne tilbagevise påstanden om, at man ikke har foretaget sig noget fra myndighedernes side. Ministeriet har gennem disse sidste mange år stadig nøje fulgt udviklingen, bl. a. gennem et i 1953 nedsat udvalg med repræsentanter for de interesserede organisationer, Danmarks Lærerforening, seminarierne og en repræsentant for amtsskolekonsulenterne, og dette udvalg har afgivet årlige indstillinger til ministeriet. Af væsentlige foranstaltninger til lærermangelens imødegåelse kan jeg nævne f. eks. oprettelse af en særlig læreruddannelse for studenter, der gennemførtes i 1947, og oprettelse af statsseminariet på Emdrupborg, hvilke foranstaltninger direkte var begrundet i lærermangelen; endvidere oprettelse af en række privatseminarier med finansiel støtte fra staten. At disse foranstaltninger har vist sig at være utilstrækkelige, er en anden sag. Det skyldes, at behovet for lærere har antaget et omfang, som ligger langt ud over, hvad man med rimelighed har kunnet forudse.

Jeg kan yderligere hertil føje, at organisationer og andre, som nu stærkt beklager lærermangelen, ved flere lejligheder i de sidste år har bebrejdet undervisningsmini-

steriet, at man godkendte oprettelsen af nye seminarier eller udvidelse af bestående seminarier med nye afdelinger. Så sent som i 1956 betegnede Danmarks Lærerforening ministeriet som dårligt rådgivet, dengang man godkendte udvidelser af uddannelsesmulighederne på seminarierne.

Hvorledes efterspørgslen efter lærere og dermed hele lærermangelproblemet vil udvikle sig i de nærmeste år, er vanskeligt at sige, allerede fordi man umuligt kan vide eller beregne, i hvor stort et omfang og hvor hurtigt kommunerne bestemmer sig for at udbygge deres skolevæsen efter den nye lov.

Fra seminarierne vil der i sommeren 1960 blive dimitteret ca. 1 480 nye lærere, og dette tal vil stige til ca. 1 770 i 1961 og ca. 1 860 i 1962.

Jeg kan også nævne, at seminarierne i 1959 optog 1 940 elever i deres 1. klasser og i 1960 antagelig vil optage op imod 2 200 elever, således at det kan forudses, at dimittendtallet fremover vil stige yderligere. Disse tal, sammenholdt med opgørelser over folkeskolens behov for tilgang af lærerkræfter, synes at vise, at man i årene fremover gradvis vil vinde ind på lærermangelen. Afgangen af lærere i 1959 var 405, og i samme år dimitteredes 1 533 lærere, altså et overskud på 1 128 lærere, men samtidig oprettedes i dette år 1 621 nye embeder, og selv om der blev nedlagt 325 embeder, var nettotilgangen af nye embeder altså 1 296.

Vi følger fra ministeriets side stadig udviklingen og forsøger at komme lærermangelen til livs dels gennem midlertidige foranstaltninger, der på kortere sigt skulle kunne gøre mangelen mindre følelig, dels gennem foranstaltninger på længere sigt, hvorved antallet af dimittender fra seminarierne skulle kunne forøges væsentligt. Dette sidste er jo reelt den eneste udvej for en virkelig løsning af lærermangelproblemet.

Visse foranstaltninger er allerede gennemført, og andre er netop ved at blive ført ud i livet.

I 2 cirkulærer, af 9. og 10. februar i år, har ministeriet indtrængende henstillet til skolemyndighederne i købstæderne og andre større kommuner med fuldt udbygget skolevæsen, hvor antallet af undervisningstimer